

Inhoud

Deel I Urologie

1	Benigne prostaathyperplasie (BPH), plasklachten en overactieve blaas (OAB)	3
	<i>Jakko Nieuwenhuijzen</i>	
1.1	Inleiding	5
1.2	Fysiologie en terminologie	5
1.3	LUTS, BPH, OAB terminologie	6
1.3.1	Mictie- en postmictiesymptomen	7
1.3.2	Opslagsymptomen	8
1.3.3	Opslagsymptomen in combinatie met mictiesymptomen	8
1.4	Anamnese	10
1.5	Lichamelijk onderzoek	13
1.6	Aanvullende onderzoeken	13
1.7	Diagnose/differentiaaldiagnose	13
1.8	Therapie	15
1.8.1	Stap 1: Uitleg en voorlichting	16
1.8.2	Stap 2: Start alfablokker	16
1.8.3	Stap 3: Voeg medicatie toe (in de eerste lijn bij voldoende ervaring en goede follow-up)	16
1.8.4	Stap 4: Verdere (chirurgische) therapie gericht op mictie- of opslagklachten via de uroloog	19
1.9	Conclusie	19
	Literatuur	19
2	Overactieve blaas (OAB)	21
	<i>Garry Pigot</i>	
2.1	Inleiding	23
2.2	Anatomie	23
2.2.1	Zenuwstelsel en de lage urinewegen	25
2.2.2	Vulfase (= opslagfase)	25
2.3	Pathofysiologie	27
2.4	Definities	27
2.5	Anamnese	28
2.6	Diagnose lage urinewegen	28
2.6.1	Urineonderzoek en laboratoriumonderzoek	29
2.6.2	Echografie van de urinewegen en residu na mictie	29
2.6.3	Mictiedagboek	30
2.6.4	International prostate symptom score (IPSS)	30
2.6.5	Uroflowmetrie en residumeting (F/R)	30
2.6.6	Urodynamische onderzoek (UDO)	31
2.7	Differentiaaldiagnose	31
2.7.1	Cystitis	31
2.7.2	Distale uretersteen	31
2.7.3	Urogenitale veroudering	32

2.7.4	Carcinoma in situ (CIS) van de blaas	32
2.7.5	Letsels van het ruggenmerg	32
2.7.6	Multiple sclerosis (MS)	34
2.8	Behandeling	35
2.8.1	Conservatieve behandeling	36
2.8.2	Orale medicamenteuze therapie	36
2.8.3	Antimuscarinica	36
2.8.4	β -3-agonist	37
2.8.5	Blaasspoeling	38
2.8.6	Botulinetoxine	38
2.8.7	Neuromodulatie	38
2.8.8	Reconstructies van de urinewegen	39
2.8.9	Continente urinederivaten	40
2.8.10	Incontinente urinederivaten	40
2.9	Conclusie	40
	Literatuur	40
3	BPH, benigne prostaathyperplasie	43
	<i>Patrick Dielissen en Ingrid Koeter</i>	
3.1	Inleiding	45
3.2	Anatomie	45
3.3	Etiologie en pathofysiologie	47
3.4	Anamnese	48
3.5	Diagnose	49
3.6	Differentiaaldiagnose	52
3.7	Behandeling	52
3.7.1	Voorlichting en leefstijladviezen	53
3.7.2	Medicamenteuze behandeling	53
3.7.3	Operatieve behandelingen	55
3.8	Conclusie	57
	Literatuur	58
 Deel II Seksuologie		
4	LUST, het smaakt naar meer?	61
	<i>Adrie Heijnen</i>	
4.1	Inleiding	62
4.2	Hoe werkt seks met kans op lustvolle ervaringen	63
4.3	Stoorzenders in het seksspel	65
4.4	Tips en trucs	67
4.5	De patiënt met een seksuele klacht	69
4.6	Conclusie en hoe verder?	71
	Literatuur	71
5	Hormonen en neurotransmitters in relatie tot lust(ontwikkeling)	73
	<i>Kathleen D'Hauwers, Paul Rabsztyen en Adrie Heijnen</i>	
5.1	Inleiding	75
5.2	'Seks'hormonen en neurotransmitters	75

5.2.1	Testosteron	75
5.2.2	Prolactine	77
5.2.3	Dopamine	77
5.2.4	Serotonine	78
5.3	Anamnese	78
5.4	Onderzoek	80
5.5	Differentiaal diagnose	81
5.5.1	Metabool syndroom	82
5.5.2	Symptomatic late onset hypogonadisme (SLOH)	82
5.5.3	Male Hypoactive Sexual Desire Disorder (MHSDD)	82
5.5.4	Bijwerkingen van medicatie	83
5.6	Behandeling en follow-up	85
5.7	Conclusie	88
	Literatuur	88
6	Erectiele disfunctie bij de ouder wordende man	91
	<i>Jack Beck en Bert-Jan de Boer</i>	
6.1	Inleiding	93
6.2	Seksuele veranderingen bij de ouder wordende man	95
6.3	Anamnese	95
6.4	Onderzoek	97
6.4.1	Lichamelijk onderzoek	97
6.4.2	Aanvullend onderzoek	97
6.5	Diagnose	98
6.6	Behandeling	99
6.6.1	Voorlichting	100
6.6.2	Niet-medicamenteus	101
6.6.3	Medicamenteus	102
6.6.4	Operatief	103
6.7	Conclusie	104
6.8	Seksuologische aspecten van erectiele disfunctie	104
6.8.1	Inleiding	104
6.8.2	Gevolgen van het haperen van de erectie	105
6.8.3	Behandeling	106
6.8.4	Verwijzing	107
	Literatuur	107
7	Vroegtijdige zaadlozing	109
	<i>Marcel Waldinger</i>	
7.1	Inleiding	111
7.2	Historische ontwikkeling	111
7.2.1	De eerste periode (1917 tot 1950): neurose en psychosomatische stoornis	112
7.2.2	De tweede periode (1950 tot 1990): aangeleerd gedrag	112
7.2.3	De derde periode (1990 tot 2005): neurobiologie en psychofarmacotherapie	113
7.2.4	De vierde periode (2005 tot heden): genetica en classificatie	114
7.3	Classificatie en definitie van vier subtypen vroegtijdige zaadlozing	114
7.3.1	Primaire (lifelong) vroegtijdige zaadlozing	115
7.3.2	Secundaire (acquired) vroegtijdige zaadlozing	115

7.3.3	Variabele (variable) vroegtijdige zaadlozing.....	116
7.3.4	Subjectieve (subjective) vroegtijdige zaadlozing.....	116
7.4	Prevalentie van de vier subtypen vroegtijdige zaadlozing.....	116
7.5	Neurobiologie en genetica van vroegtijdige zaadlozing.....	117
7.6	Anamnese.....	117
7.7	Differentiaaldiagnostiek.....	117
7.8	Behandeling van vroegtijdige zaadlozing.....	118
7.8.1	Farmacotherapie.....	120
7.8.2	Seksuologische ondersteuning.....	120
7.8.3	Activatie serotonerg mechanisme in de hersenstam.....	121
7.8.4	Lokale behandeling door vermindering van de gevoeligheid van de penis.....	121
7.9	Medicatievoorlichting aan de patiënt.....	122
7.9.1	Bijwerkingen op korte termijn.....	122
7.9.2	Bijwerkingen op langere termijn.....	123
7.10	Conclusie.....	124
	Literatuur.....	125

Deel III Bekkenbodem

8	Urogenitale bekkenbodemklachten.....	129
	<i>Bert Messelink en Petra Boorsma</i>	
8.1	Inleiding.....	131
8.2	Lage-urinenewegklachten.....	131
8.2.1	Anamnese.....	131
8.2.2	Lichamelijk onderzoek.....	132
8.2.3	Diagnose.....	132
8.2.4	Differentiaaldiagnose.....	133
8.2.5	Behandeling.....	134
8.3	Seksuele disfuncties.....	134
8.3.1	Anamnese.....	134
8.3.2	Lichamelijk onderzoek.....	135
8.3.3	Diagnose.....	135
8.3.4	Differentiaaldiagnose.....	136
8.3.5	Behandeling.....	137
8.4	Chronische buik- en bekkenpijn.....	137
8.4.1	Anamnese.....	137
8.4.2	Diagnostiek.....	138
8.4.3	Differentiaaldiagnostiek.....	138
8.4.4	Behandeling.....	139
8.5	Bekkenfysiotherapie.....	139
8.5.1	Anamnese.....	139
8.5.2	Lichamelijk onderzoek.....	140
8.5.3	Diagnose.....	140
8.5.4	Differentiaaldiagnose.....	141
8.5.5	Behandeling.....	143
8.6	Conclusie.....	144
	Literatuur.....	144

9	Anale pijn- en disfunctionele klachten en de relatie met het prikkelbaredarmsyndroom	145
	<i>Charlotte Deen-Molenaar, Richelle Felt-Bersma, Joke Groot en Daniëlle van Reijn</i>	
9.1	Inleiding	147
9.2	Diagnostiek	147
9.3	Definities en pathofysiologie van PDS en anale pijnsyndromen	148
9.3.1	Prikkelbaredarmsyndroom (PDS) en de bekkenbodem	150
9.3.2	Relatie tussen PDS en anorectale pijn	150
9.3.3	Hoe ontstaat chronische anorectale pijn?	151
9.3.4	Het levator ani syndroom	151
9.4	Behandeling van PDS en gerelateerde syndromen door de huisarts	152
9.4.1	Het reguleren van de defecatie	152
9.4.2	Behandeling van pijn	153
9.5	Betrokken behandelaars	156
9.5.1	Diëtist	156
9.5.2	Bekkenfysiotherapie	156
9.5.3	Chirurg	157
9.5.4	Psycholoog en gedragstherapeut	157
9.6	Conclusie	159
	Literatuur	159
	Bijlagen	163
	Bijlage A: Plasdagboek, mictielijst. Bron: Leerboek Urologie. Houten: Bohn Stafleu van Loghum	164
	Bijlage B: International prostate symptom score (IPSS). Bron: Leerboek Urologie (p. 97). Houten: Bohn Stafleu van Loghum	165
	Bijlage C: Overzicht van medicatie met seksuele bijwerkingen	166
	Bijlage D: Aging male symptoms scale. Bron: Leerboek Urologie (p. 188). Houten: Bohn Stafleu van Loghum	168
	Bijlage E: Rectaal toucher (RT) bij de man	169
	Bijlage F: Prostaatkwaliteiten	171
	Bijlage G: Onderzoek van de bekkenbodemmusculatuur bij de man	173
	Verklarende woordenlijst en afkortingenlijst	175
	Register	177

Functioneel urologische en seksuele klachten bij de man

De mannenkliniek in de praktijk

de Boer, B.-J.; Heijnen, A. (Eds.)

2016, XI, 178 p. 45 illus. in color., Softcover

ISBN: 978-90-368-1397-6